

3. Российское законодательство X-XX веков. В 9-ти т. – Т. 5. Законодательство периода расцвета абсолютизма. – М.: Юридическая литература, 1987. – 435 с.

4. Українська Центральна Рада: документи і матеріали: У 2 т. – Т. 2: 10 грудня 1917 р. – 29 квітня 1918 р. – К.: Наукова думка, 1997. – 423 с.

5. Історія держави і права Української РСР. В двох томах. Том 1. – К.: Наукова думка, 1967. – 672 с.

6. Съезды Советов союзных и автономных советских социалистических республик. Сборник документов. 1923-1937 гг. – Том 5. – М.: Издательство «Юридическая литература», 1964. – 875 с.

7. Собрание узаконений и распоряжений рабоче-крестьянского правительства Украины. – 1925. – № 29-30. – Ст. 233.

8. ЗЗ УСРР. – 1930. – № 32. – Ст. 225.

9. История советского государства и права. В трех книгах. Книга вторая. – М.: Издательство «Наука», 1968. – 622 с.

10. ЗЗ УСРР. – 1932. – № 5. – Ст. 28.

11. ЗЗ УСРР. – 1932. – № 22-23. – Ст. 138.

12. ЗЗ УСРР. – 1932. – № 280. – Ст. 170.

УДК 351. 74:340. 1)(477)

Ігор Львович НЕВЗОРОВ,

професор кафедри теорії та історії держави і права факультету № 1 Харківського національного університету внутрішніх справ, кандидат юридичних наук

ORCID:<http://orcid.org/0000-0003-3973-950X>

Станіслав Геннадійович ПЕВКО,

викладач кафедри загальноправових дисциплін факультету № 6 Харківського національного університету внутрішніх справ

ЩОДО РОЗУМІННЯ ПОНЯТТЯ «ПРАВАЗАСТОСОВНИЙ РОЗСУД» У СУЧАСНІЙ ТЕОРЕТИКО-ПРАВОВІЙ НАУЦІ

Працівники органів Національної поліції виконують важливі та відповідальні завдання, такі, як забезпечення публічної безпеки і порядку; охорони прав і свобод людини, а також інтересів суспільства і держави; протидію злочинності; надання відповідно до закону послуг з допомоги особам, які з особистих, економічних, соціальних причин або внаслідок надзвичайних ситуацій потребують такої допомоги. Під час реалізації владних повноважень виникають випадки, коли працівники поліції мають реалізовувати правові норми, зміст яких чітко не визначений. Тому має бути використаний правозастосовний розсуд.

Для всебічного розуміння природи розсуду у правозастосовній діяльності органів Національної поліції необхідно розглянути сучасні науково-теоретичні підходи, щодо інтерпретації цього поняття.

О. А. Папкина розглядає розсуд як врегульований правовими нормами, здійснюваний в процесуальній формі специфічний вид правозастосовної діяльності, сутність якого полягає в наданні у відповідних випадках повноваження самостійно вирішувати спірне правове питання на основі норм права, виходячи з цілей, переслідуваних законодавцем, принципів права та інших загальних положень закону, конкретних обставин справи, а також засад розумності, сумлінності, справедливості і основ моралі (1, с. 107).

А. А. Малиновський вважає, що розсуд – вибір суб'єктом визначеної мети та засобів її досягнення або можливість висловлювати свою волю і приймати рішення незалежно від волі інших осіб (2, с. 102).

Рісний М. Б. стверджує, що правозастосовний розсуд – це передбачене юридичними нормами повноваження правозастосовного суб'єкта обирати один з декількох дозволених ними варіантів поведінки щодо прийняття рішення з приводу встановлення застосовуваної норми, з'ясування її змісту, або визначення міри конкретизації суб'єктивних юридичних прав і обов'язків, яке реалізується у певній процесуальній формі з огляду на зміст цієї норми та конкретної обставини справи й інші юридично значимі факти з метою забезпечення законності, справедливості, доцільності та ефективності державно-правового регулювання (3, с. 6).

Своєю чергою обсяг правозастосовного розсуду – це кількість альтернативних варіантів, з-поміж яких правозастосовний суб'єкт уповноважений здійснювати вибір свого рішення. Саме залежно від обсягу розсуду, який делегується, можна здійснювати порівняльну класифікацію юридичних норм, зважаючи на те, що норма, яка передбачає обсяг розсуду кількісно менший від обсягу розсуду, встановленого іншою нормою, закріплює вузкий розсуд аніж остання (4, с. 10).

Виходячи із вищенаведеного, виявляється що розсуд, це можливість повноваженого суб'єкта опосередкувати суспільні відносини, шляхом застосування до них відповідної правової норми, частково виходячи із власного бачення щодо їх врегулювання. Тобто самостійно вирішити, яким чином вчинити ту чи іншу дію, прийняти виважене, справедливе та законне рішення в межах декількох альтернативних варіантів, що допускається диспозицією норми права.

Передумовою правозастосовного розсуду є неконкретизованість (недеталізованість) юридичних приписів через абстрактність їхнього змісту або, навпаки, свідоме допущення законодавцем можливості вибору одного із декількох варіантів поведінки або прийняття рішення.

Список бібліографічних посилань:

1. Папкина О. А. Поняття суддівського розсуду. Журнал російського права. 1997. № 12. С. 102 – 107.

2. Малиновський А. А. Розсуд в праві. Держава і право. 2006. № 4. С. 102.

3. Рісний М. Б. Правозастосувальний розсуд (Загальнотеоретичні аспекти): автореф. дис. ... канд. юрид. наук: 12. 00. 01. Львів, 2006. 20 с.

4. Про Національну поліцію: Закон України від 01. 01. 2019 р. № 580-VIII. Відомості Верховної Ради. 2015. № 40-41. Ст. 379.

УДК 271. 2:94(47)

Юрій Григорович ОСАДЧИЙ,

професор кафедри юридичних дисциплін Сумської філії Харківського національного університету внутрішніх справ, доктор історичних наук, професор

ORCID: <http://orcid.org/0000-0002-4567-2323>

ДИРЕКТОРІЯ УНР ТА КОНГРЕС ТРУДОВОГО НАРОДУ УКРАЇНИ

Директорія Української Народної Республіки, яка прийшла на зміну Гетьманату (Українській Державі), проголосила себе тимчасовою верховною владою революційного часу і констатувала, що влада в УНР повинна належати лише працюючим класам. «Наступним етапом нашої революції, – зазначалося в декларації від 26 грудня 1918 р., – є творення нових, справедливих, здорових і відповідних до реального відношення сил у державі, соціальних і політичних форм». Селянам, робітникам і трудовій інтелігенції пропонувалося обрати делегатів на Трудовий конгрес України – тимчасовий законодавчий орган УНР (1).

05 січня 1919 р. Директорія затвердила «Інструкцію для виборів на Конгрес трудового народу України». За нею обиралися 528 делегати: 377 – від селян, 88 – від робітників і 33 – від трудової інтелігенції. Виборчих прав були позбавлені не тільки капіталісти та поміщики, але й частина інтелігенції: професори, адвокати, лікарі, педагоги середніх шкіл тощо. Дістали виборче право представники інтелігенції, які мали безпосередні стосунки з народом (лікарські помічники, фельдшери, вчителі народних шкіл, службовці канцелярій та інші). Передбачалося окреме представництво Всеукраїнського залізничного з'їзду і Всеукраїнського поштового з'їзду (відповідно 20 і 10 делегатів), та ще 65 делегатів повинна була репрезентувати Західноукраїнська Народна Республіка (ЗУНР). Таким чином, усього на Конгрес мали бути обрані 593 особи. Запланований склад делегатів Конгресу давав підстави його організаторам розраховувати, що на ньому справді відбудеться передача влади трудовому народові – і тим самим буде реалізовано один з основних ідеалів революції (3, 77).